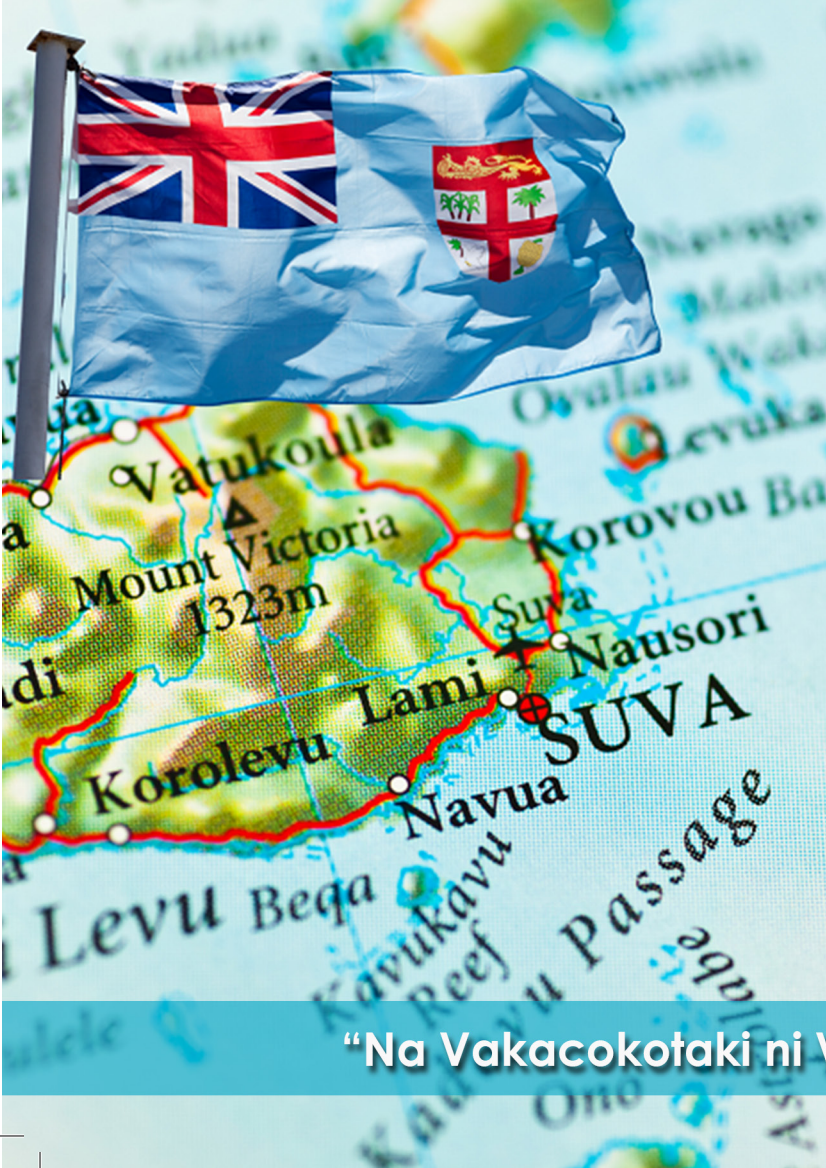

Na Mata

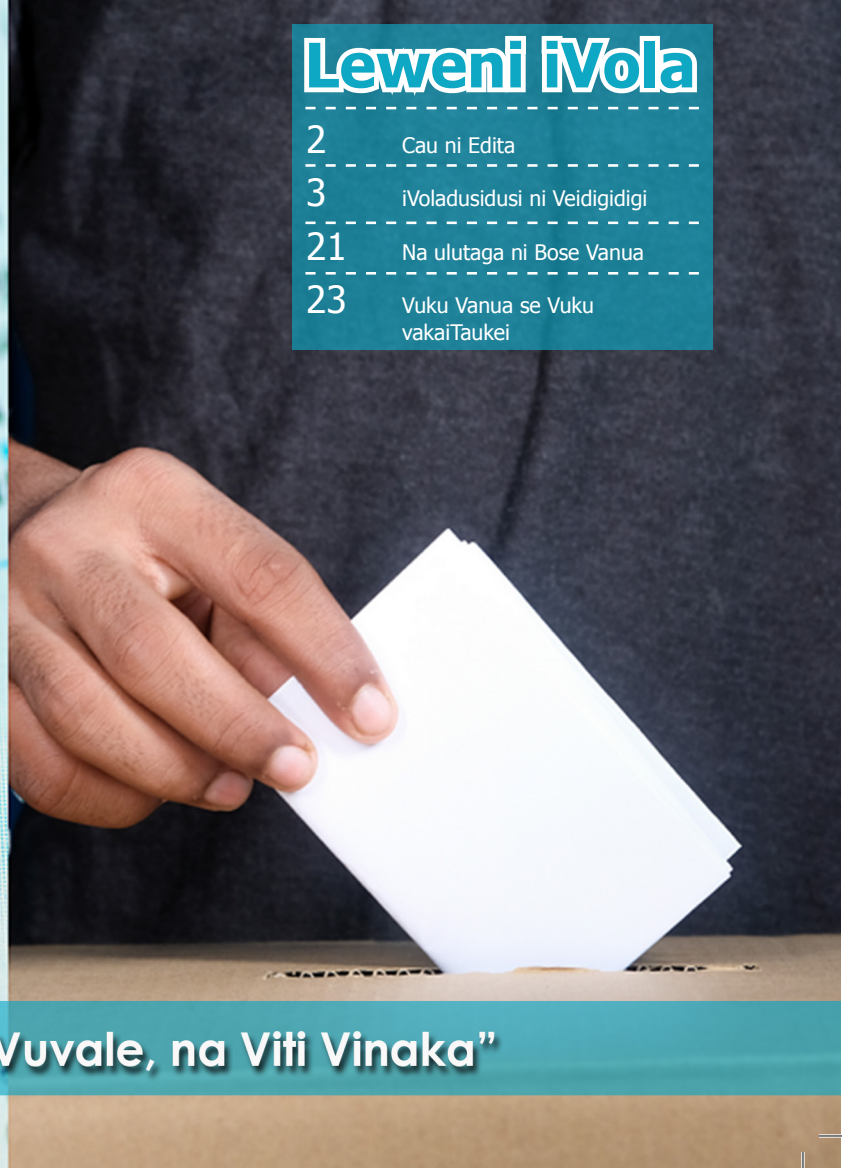
Na iTukutuku Mai Na Matabose Ni Veika Vakaitaukei

Okosita - Janueri: 2021 - 2022

Leweni iVola

- 2 Cau ni Edita
- 3 iVoladusidusi ni Veidigidigi
- 21 Na ulutaga ni Bose Vanua
- 23 Vuku Vanua se Vuku vakaiTaukei

“Na Vakacokotaki ni Vuvale, na Viti Vinaka”

Ni sa bula vinaka saka tale.

Sa cavuti saka tiko na veikidavaki kei na vakabula ena noda veidela ni yavu vakaturaga ena noda vanua lomani oqo o Viti.

Oqo saka na taba ivola ni rua na vula tolu oya mai Okosita ni 2021 kina Januери 2022. Ena lewe saka tiko ni noke ena taba ivola oqo na vola dusidusi ni Veidigidigi kei na vica na ulutaga bibi eso, e nanuma na nomuni Tabacakacaka iTaukei ni bibi moni vakananumi saka tu kina.

E vaka e **cavu na dalo matua** se **vaka e siri na saku** na totolo kei na noda lako curuma na veisiga kei na kena veivula ka salavata kei na kena oga kei na kena icolacola. Ena vuku saka ni veiqaravi ni nomuni Valenivolavola ni Tabacakacaka iTaukei kei na nomuni vei Valenivolavola ni Yasana e 14, sa cavuti saka tiko na vakavinavinaka levu ena nomuni dau vakatulewataka vakamatau na veioaga e dau tara na vanua kei na kena maroro talega na itavi ni veivuvale yadudua.

Sa vakadinadinataki talega na dredre ni bula eda lako curuma tiko ena veisiga ka vakauasivi na kena sa veitubutuburi cake tikoga na isau ni yaya ena veisitoa. Oni sa vakadinadinataki talega ni sa vaka me yarakasakasa na veiqaravi ni nomuni vei Valenivolavola ni Yasana ena vuku ni nomuni qaravi ena veikerekere eso dau vagolei mai ena vuku ni dredre ni bula vakailavo eda sa lako curuma tiko.

Eda vakavinavinaka tiko kina noda Matanitu ni tomana saka tikoga na kena vagolei mai na ivotavota ena vuku ni kedra isau na nomuni ivakalesilesi ka nanumi talega me cavuti na vakavinavinaka levu kivei kemuni na noda ena vuku ni nomuni dodoliga tiko ena vuku ni Soli ni Yasana ka vica noda ivakalesilesi ni Yasana era saumi tiko mai kina. Oqo saka na vuna ka dau tataunaki na bibi ni noda soli saka tiko na noda Soli ni Yasana mena dau vukea na veiqaravi ni nomuni Valenivolavola ni Yasana.

Sa nanumi me tokaruataki tiko na nodra vosa na turaga na Talai sa Bale ko Ratu Josefa Lalabalavu Vanayaliyali Sukuna **“eda na sega ni mate na itaukei ni sega na keda, ia, eda na mate ga ni sega na wekada”** oqo saka na ga na yavu vinaka meda veiraiyaki ka raici ira na wekada dina era gadrevi tu na noda veivuke.

Eda sa donumaka tale tu qo edua na gauna bibi ni noda vakaitavi na lewenivanua ena vuku ni Veidigidigi Levu ka namaki tiko mena qaravi ena loma ni bai ni gauna 09 ni Julai 2022 kina 09 Januери 2023. Oqo saka na vu ni kena tabaki tale yani vei kemuni me rawa ni koni wilika ka vakamuraia vakavinaka na ivola dusidusi oqo ka meda vakayacora na noda itavi ena vuku ni veidigidigi.

Sa nuitaki vei kemuni na se qai yacova tiko na yabaki ni veidigidigi oya na yabaki 18 kei kemuni oni a se bera ni veidigidigi vakadua ni koni vakayagataki vinaka na ivola dusidusi oqo.

Eda sa tiko talega oqo ena Vula i Cagilaba sa salavata tale tikoga yani na vakanuinui nida na tiko nanamaki voli tikoga ena vuku ni draki eda na sotava.

Sa vinaka saka vakalevu.

1.0 VOSAKIDI KEI NA IVAKALEKA

- VLV** iVukevuke ni Liuliu ni Vanua ni Veidigidigi
- MV** Matabose ni Veidigidigi
- VnV** Election Official - VV- Vakalesilesi ni veidigidigi
- VnV** Valenivolavola ni Veidigidigi
- PDW** Polling Day Worker -
- LVV** Liuliu ni Vanua ni Veidigidigi
- LnV** iLiuliu ni Veidigidigi
- TEE** Tamper Evident Envelope -
- YD** Yacadra na Daudigidigi
- TV** Tuirara ni Veidigidigi
- VV** Vanua ni Veiqaravi raraba ni Veidigidigi

2.0 IKAU

Ni bula. Qo na ivola dusidusi ni veidigidigi.

E vakarautaki na ivola qo me vakarautaki kemuni ina iwalewale kei na ituvatava e dau vakamuri me cicivaki vinaka kina na veidigidigi ni 2022. E lewenivolavola qo na nodra rai na daudigidigi ka vakarautaki me vakacokotaka na nomuni vakasama kei na kila ena ivakarau ni veidigidigi e Viti. Qo ena vukea na nomu tauvulona na itukutuku e semati ina digidigi mo vakatulewa matau kina.

Ena wasetiki 23 ni Yavunivakavulewa ni Matanitu tugalala o Viti 2013, e matata ka tukuna ni tu na nomu dodonu mo volayaca mo veidigidigi. E solia tale ga na galala mo veidigidigi vuni. Me vaka o sa raica ena lewenivolavola qo, e vakarautaka na Valenivolavola ni Veidigidigi na kena cicivaki me savasava, vakayavutaki tale ga kina na maroro ni nomu vakatulewa.

Mevaka e dua na daudigidigi, e nomu itavi mo vakamatautaki iko ena iwalewale ni veidigidigi ena gauna o sa curuma kina na Vanua ni Digidigi, mo vakacegu ka vakavakarau ina kena toqai na yaca o sa digitaka ena Pepa ni Digidigi.

Keitou na veivuke e Valenivolavola ke dua na ka oni gadreva. Mevaka ga

sa vakarautaki tiko, na macala ni Veidigidigi levu, ena vakatautaki ena kena wiliki yadudua na digidigi. Ena qaravi qo ni oti na 6 na kaloko ena Siga ni Veidigidigi.

Ena kacivaki na kena macala ena gauna ga e qaravi tiko kina na wiliwili me yacova na 7 na kaloko ena mataka ni Siga tarava, na kena iSoqoni, ena vakau sara vua na Komisina ni Veidigidigi e valenivolavola me kacivaka yani veika sa macala.

E sega ni vakayagataki na misini ni o digidigi kena ibalebale ni ona na lai veidigidigi ga ena vanua o Volayaca kina. Kerekere, ni raica na vanua ni nomuni digidigi ni bera na kena siga. Ena gadrevi mo toqa na Pepa ni Digidigi, kena ibalebale ni na sega ni dua na misini ena vakayagataki.

Ke tiko nomu lomatarotaro, ni raica ena <https://www.feo.org.fj/frequently-asked-questions-2/> na taro e dau tarogi vakawasoma.

3.0 VOLAYACA INA VEIDIGIDIGI

N ibera ni o digidigi, vakadeitaka rawa ni tiko na yacamu ena Yacadra na Daudigidigi se Voter List. Qo na ivola ka tiko kina na yacadra na lewei Viti era rawa ni vakaitavi ena veidigidigi levu ni 2022 vakakina na vanua mera veidigidigi mai kina.

Ena laurai na yacamu ena Yacadra na Daudigidigi ke o sa volayaca oti.

3.1 O cei e rawa ni volayaca

E dua na lewenivanua;

- (i) Sivia na yabaki 18 se donua na siga se sivita na siga e soli kina na iVakaro ni Veidigidigi;
- (ii) Lewenivanua Tudei e Viti
- (iii) Segga ni vauci vakalawa ena loma ni 12 na vula se sivia.
- (iv) E tuvaki vinaka tu na nona vakasama ka
- (v) Segga ni vauci ena vakatatabu me volayaca ena veidigidigi.

E rawa ni volayaca me daudigidigi e Viti. Vei ira na lewenivanua ga e Viti, ra sa volayaca oti kara vakaitikotiko mai vanuatani, e rawa ni ra Veidigidigi me vakau ena Posi.

3.2 Na cava e gadrevi mo volayaca?

E dua na iVolanisucu vakadeitaki se druataki kei na dua vei ira na ivakadinadina eso mevaka na;

- (i) iVola ni curuvanua;
- (ii) iVolavakadinadina ni FNPF;
- (iii) Laiseni ni Draiva;
- (iv) iVolavakadinadina ni Social Welfare;
- (v) Naba ni cakacaka;
- (vii) iVolavakadinadina ni Vuli Torocake; se
- (viii) FRCS/FNPF Joint Card.

iVakaraitaki ni veika e gadrevi ena volayaca

3.3 Meu na volayaca vakacava?

E rawa ni o volayaca ena Vanua ni Veiqaravi raraba ni Digidigi [VVRD] o voleka kina. Mo vakarautaka mai na veika e gadrevi ena Volayaca, ona Volayaca ga ena vukumu ka sega ni vukuna tale edua. E tabu vakalawa ni o Volayaca vakarua.

3.4 Na cava tale e qaravi ni oti na volayaca?

Ni o sa volayaca oti, ena qai soli mai na nomu VoterCard. Mona vakaraitaka na VoterCard qo ena vanua mo lai toqa kina na nomu digidigi. Ena tiko na yacamu ena ivola ni Yacadra na Daudigidigi ena veivanua kece e qaravi kina na Veidigidigi.

3.5 Vakaisomitaki ni VoterCard

Kevaka sa

- (i) Butakoci;
- (ii) Yali vakasakasaka; se
- (iii) Ca na nomu VoterCard,

Gole ina dua na valenivolavola ni VSC me vakaisomitaki.

3.6 Railesuvi ni Kemu iTukutuku

Mevaka ga edua na daudigidigi nuitaki, ena dodonu mo railesuva ka vakadeitaka na kemu itukutuku ena VoterCard. Qo kevaka e sa veisau na kemu itukutuku mevaka na yacamu, nomu itikotiko ka rawa ni o gole ena dua na valenivolavola ni VVRD voleka mo qaravi taumada kina.

Ni o sa qarava rawa na Veisau oqo, sa rawa ni dua tale na VoterCard vou.

3.7 iTagede ni VoterCard

Na VoterCard drokadroka se VoteCard 1.0, e sa oti na kena kaukua. Oni sa vakamasuti na lewei Viti ka se tiko ga na nomuni VoterCard

drokadroka moni lai veisautaka ena valenivolavola voleka ni VVRD me veisautaki ina roka karakarawa. Na VoterCard vou qoka, e tiko kina na ivakamacala ni vanua mo veidigidigi kina.

Nomu vanua ni veidigidigi.

3.8 Saqata na Volayaca me Dauveidigidigi

O ira na volayaca mera veidigidigi – e sa tiko na yacadra ena iVola ni Volayaca ni Veidigidigi e rawa ni saqati na nona volayaca e dua ka sa tiko na yacana ena iVola ni Volayaca ni Veidigidigi kevaka:

- (i) Sebera ni yabaki 18;
- (ii) Sega ni Lewenivanua tudei e Viti;
- (iii) Se vauci tiko vakalawa ena loma ni 12 na vula se sivia; se
- (iv) Vakaleqai na ituvaki ni vakasama

Ena dola na ituvatuva ni kena saqati ni sa soli oti na ivakaro ni veidigidigi. Ni o vakacala na nona volayaca e dua e dauveidigidigi mo na vakalewena na fomu ni ‘Saqata na nona Volayaca e dua me Veidigidigi’ ka me soli ena dua na Vanua ni Veiqaravi ni Veidigidigi voleka. E dua na ilavelave ni fomu e sa tiko ena daku ni iVoladusidusi qo.

MONI KILA: Kevaka e sa vakadonua na iLiului ni Veidigidigi na saqati ni nomu volayaca, e rawa ni o kudruraka na vakatulewa ina Matabose ni Veidigidigi ena loma ni 14 siga mai na tikinisiga e tau kina na lewa.

3.9 Dauniveidigidigi sa leqa

Na Vanua ni Veiqaravi ni Veidigidigi ena bokoca na yacadra na sa leqa mai na ilavelave ni yacadra na Dauveidigidigi. E rawa ni oni vakaraitaka ina Vanua ni Veiqaravi ni Veidigidigi ke dua na wekamu e sa leqa ka sa volayaca tu me veidigidigi.

E rawa ni o gole in dua na Vanua ni veiqaravi ni Veidigidigi ka lai vakalewena na “Fomu ni Ripote ni dua na Dauveidigidigi sa leqa”. E rawa ni o na raica na kena ilavelave ena <https://www.feo.org.fj/wp-content/uploads/2021/09/Reporting-Deceased-Voter-Form>. ka me biu ina dua na Vanua ni veiqaravi ni Veidigidigi voleka.

MONI KILA: Me kau tiko mai e dua na kemu ivoladinadina ni o mai ripote se vakadeitaka ni sa leqa na Dauveidigidigi

4.0 VANUA NI VEIQARAVI NI VEIDIGIDIGI

Qo na veiqaravi eso e vakarautaki ena Vanua ni Veiqaravi ni Veidigidigi:

- (i) Volayaca;
- (ii) Vakadeitaki na itukutuku kei dauveidigidigi;
- (iii) Veisautaki ni VoterCard;
- (iv) Ripotetaki ni dua na Dauveidigidigi e sa leqa;
- (v) Vakavoi ni itukutuku kei dauveidigidigi;
- (vi) Vakavoui ni VoterCard; kei na
- (vii) Veisautaki ni Yaca.

4.1 Vanua ni Veiqaravi ni Veidigidigi mai na ika31 ni Tiseba 2021.

VSC LOCATIONS & OPENING HOURS	
Suva Voter Services Centre Location: Old Fiji Visitors Bureau Building, Suva Time : 8.30am - 3.00pm	Nausori VSC Location: Commissioners Centrals Office, Level 1, Tailieu House, Nausori Time : 8.30am - 3.00pm
Sigatoka VSC Location: Provincial Administrators Office Nadroga/ Navosa, Lawaqa Park, Sigatoka Time : 8.30am - 3.00pm	Navua VSC Location: Provincial Administrators Serua Office, Navua Time : 8.30am - 3.00pm
Nadi VSC Location: Shop 3, Westpoint Arcade, Nadi Town Time : 8.30am - 3.00pm	Lautoka VSC Location: 36 Vitogo Parade, Lautoka Time : 8.30am - 3.00pm
Ba VSC Location: Ministry of Youth & Sports, Ba Time : 8.30am - 3.00pm	Rakiraki VSC Location: Provincial Administrators Office, Rakiraki Time : 8.30am - 3.00pm
Keyasi VSC Location: DO's Office, Navatamali Government Station Time : 8.30am - 3.00pm Thursdays & Fridays only	Wainibuka VSC Location: Nayavu Government Station Time : 9.00am - 1.00pm only on Wednesdays
Korovou VSC Location: DO's Office, Waimaro House, Korovou Time : 8.30am - 3.00pm	Levuka VSC Location: Provincial Administrators Office Totogo Lane, Levuka Time : 8.30am - 3.00pm
Labasa VSC Location: Legal Aid Building, Jaduram St, Labasa Time : 8.30am - 3.00pm	Taveuni VSC Location: Women's Federation Hall - Waiyevo, Taveuni Time : 8.30am - 3.00pm

5.1 Mo Dauveidigidigi vakarautaki iko

Veika mo vakarautaki iko kina vakadaveidigidigi:

- (i) Mo kauta tiko mai na nomu VoterCard
- (ii) Sou mai ena Vanua ni Veidigidigi
- (iii) E rawa ni o kau iviu de tau na uca
- (iv) E rawa ni o kau tavaya wai
- (v) Ke o sa vakarautaka na veika qori, vukea tale e dua na Dauveidigidigi e se sega ni kila na veika me cakava.
- (vi) Rokova na veiyawaki, savata wasoma na ligamu ena kena wainimate ka tokara na iubinigusu kei na ucu.

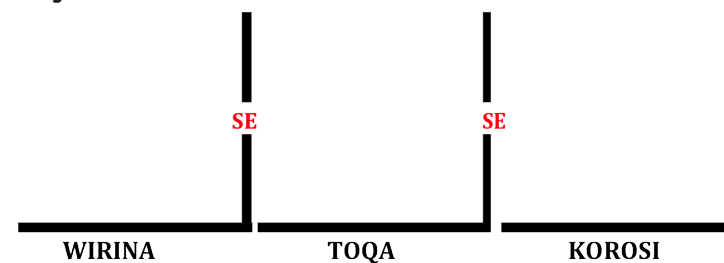

6.0 IWALEWALE NI VEIDIGIDIGI

E tolu(3) na iwalewale ni veidigidigi e Viti. Era na veidigidigi rawa na Daveidigidigi era tiko mai na veiyanyanu kei na lomanivanua vaka kina na veitabana ni veitaqomai ni Sebera Na Siga ni Veidigidigi. Sa na vakarautaki tale ga na Veidigidigi vakau ena Posi.

Mo veidigidigi ena Veidigidigi ni 2022, mo wirina, toqa se korosi taka na naba ni mata o via digitaka.

Dua ga vei ratou:

Mo muria na ivakaro sa toka qo era:

- (i) Mo lai veidigidigi ena Vanua ni Veidigidigi e tiko kina na yacamu.
- (ii) Toqa vuni na nomu Pepa ni Veidigidigi ena Vanua vakarautaki ni Veidigidigi.
- (iii) Ni o sa tiko ena vanua ni Veidigidigi mo kua ni kacivaka raraba na mata o sa digitaka.
- (iv) E tabu na veidigidigi vakavuvale se vakailawalawa ena vanua vakarautaki ni veidigidigi.
- (v) E tabu ni o veidigidigi ena vukuna tale e dua.
- (vi) Ni o sa biuta oti na nomu Pepa ni Veidigidigi ena kisi vakarautaki, mo biuta sara na Vanua ni Veidigidigi.
- (vii) Solia na galala vei ira na tabaqase, vakaleqai na ituvaki ni yago kei na bukete.
- (viii) Me muri na ituvatuva ni tataqomaki mai na COVID-19.

5.0 RAICA NA NOMU VANUA NI VEIDIGIDIGI

Ena rawa ga ni o veidigidigi ena vanua e sa volai tiko. Na VoterCard vou e sa volai tiko kina na nomu Vanua ni Veidigidigi.

SE

Tabatubutaka (Text) na nomu naba ni volayaca ena 1500 me tukuni mai na matailalai ni nomu vanua ni veidigidigi. (ena qai tekivu na veiqaravi qo ni sa kacivaki na Siga ni Veidigidigi)

Matailalai ni Vanua ni Veidigidigi

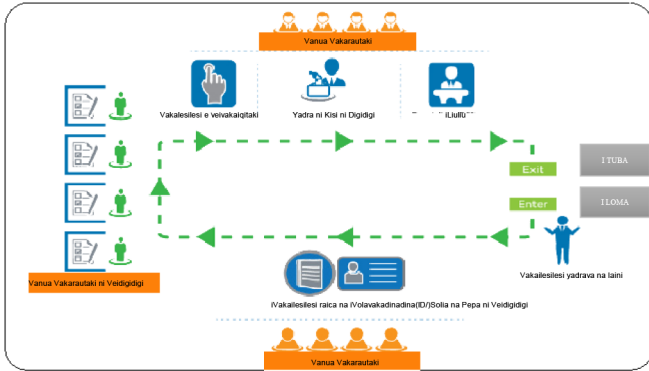
Na iVoladusidusi vei ira na Dauveidigidigi

Nira yaco yani ena Vanua ni Veidigidigi na daiveidigidigi kece, era na yadua na ilavelave ni iVoladusidusi ni Veidigidigi. Ena tiko ena iVoladusidusi ni Veidigidigi na naba, yaca, itaba kei na nodra ivakatakilakila ni isoqosoqo na mata era tu ena Veidigidigi ni 2022.

6.1 Digidigi ena Siga ni Veidigidigi

Ena tekivu na veidigidigi ena 7.30 ena mataka ka sogo ena 6.00 ena yakavi. Ena vakarautaka na Valenivolavola ni Veidigidigi na Vanua ni Veidigidigi ena vanua era volayaca kina na dauveidigidigi.

Qo na ituvatuvu ena Vanua ni Veidigidigi:

iTuvatuvu ni Digidigi ena siga ni Veidigidigi.

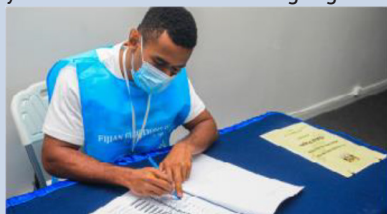
MATAI NI KALAWA: Yadravi ni laini e loma

Me tokari na iubinigusu kei na ucu. Ena dikevi na iqaqalo ena maka ni iqi ka kerei mo savata na ligamu ena isavaniliga vakawainimate. Ena veitataunaki na vakalesilesi e yadrava na laini me vakarautaki tiko na nomu VoterCard se kemu iVolavakadinadina ni bera ni soli na iVoladusidusi ni Veidigidigi.

IKARUA NI KALAWA: iVakadinadina

Ena gadrevi mo vakaraitaka vua na vakalesilesi me raica na nomu VoterCard se kemu iVakadinadina me vakadeitaka na yacamu ena Lisi ni Dauveidigidigi.

IKATOLU NI KALAWA: Saini

Kerekere mo vakayagataka na penikau ka saini ena vanua vakarautaki ena ilavelave ni Yaca

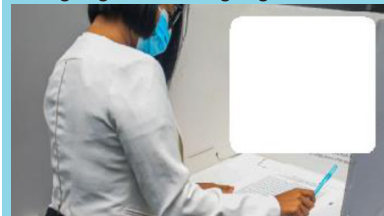
IKAVA NI KALAWA: Soli na Pepa ni Veidigidigi

Ena soli na vei iko e 1 na Pepa ni Veidigidigi ka na vakamacalataki na iwalewale ni nomu toqa

IKALIMA NI KALAWA: Toqai na Pepa ni Veidigidigi

Gole ena Vanua vakarautaki ni Veidigidigi, wilika vinaka na ivakamacala ena iVoladusidusi ka raica na naba ni mata o via digitaka ka mo **Wirina** se **Toqa** se **Korosi** taka na naba e tiko ena Pepa ni Veidigidigi. Ni o sa digidigi oti lobika rua na Pepa ni Veidigidigi.

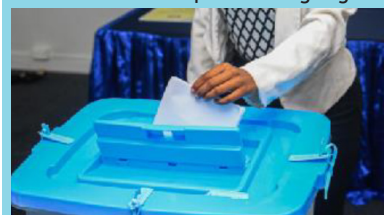
IKAONO NI KALAWA: Boro ni Iqi

Ena boro na nomu idusidusi ni turaga se na iloloku ni mate ena imawi.

IKAVITU NI KALAWA: Biu ni Pepa ni Veidigidigi ena kena kisi.

Biuta na nomu Pepa ni Veidigidigi lobi ena Kisi ni Veidigidigi.

IKAWALU NI KALAWA: Biubiu mai na Vanua ni Veidigidigi

You will receive an 'I VOTED' sticker before leaving the Polling Station and Polling Venue. Ena soli vei iko na sticker na 'I VOTED' ni sebera ni o biubiu mai na vanua ni veidigidigi.

6.2 Veidigidigi Taumada

Sa vakadonua na Matabose ni Veidigidigi mera na veidigidigi taumada qo ni sebera na Siga ni Veidigidigi.

- (i) Lewenivanua e sa rui yawa na nodra itikotiko.

- (ii) Vakaitikotiko ena vale ni nasi kei na vakalesilesi ni Tabana ni Bula.
- (iii) Lewe ni Tabana ni Veitaqomaki.
- (iv) Ira na se wawa veilewai se sa togoti me curu e valeniveivesu.

Sa tabaka oti na Valenivolavola ni Veidigidigi na vanua eso era na qaravi kina na Digidigi Taumada. Na ilavelave ni yaca ni Dauveidigidigi ena veivanua qo era na sega ni rawa ni veidigidigi ena Siga ni Veidigidigi. Ena Veidigidigi ni 2022, na Valenivolavola ni Veidigidigi ena biuta na ivakatakilakila ni Veidigidigi Taumada ena veivanua e qaravi kina.

MONI KILA: Ena wilika ena Vanua ni Wiliwili na Pepa ni Veidigidigi Taumada ena bogi ni Siga ni Veidigidigi.

iWalewale ni Veidigidigi Taumada

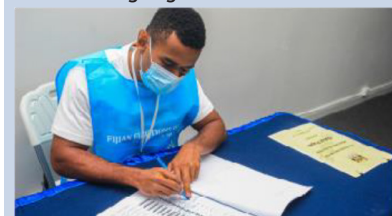
MATAI NI KALAWA: Vanua ni Veidigidigi

Me tokari na iubinigusu kei na ucu ena Vanua ni Veidigidig. Ena laurai taumada ke sa maka tu na iqi ena iqaqalo, ka mo qai savata na ligamu ena kena wainimate. Ni sa tataunaki tale ga na Dauveidigidigi me toka vakarau na VoterCard se dua na iVolavakadinadina ni bera ni solia na Dauniveiqaravi na ilavelave ni iVoladusidusi ni Veidigidigi.

KARUA NI KALAWA: iVakadinadina

Ena gadrevi mo vakaraitaka vua na vakalesilesi me raica na nomu VoterCard se kemu iVakadinadina me vakadeitaka na yacamu ena Lisi ni Dauveidigidigi.

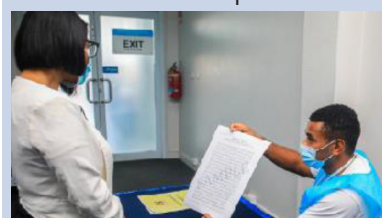
IKATOLU NI KALAWA: Saini

Kerekere mo vakayagataka na penikau ka saini ena vanua vakarautaki ena ilavelave ni Yaca

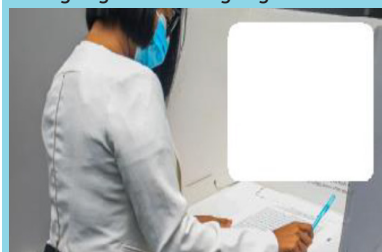
IKAVA NI KALAWA: Soli na Pepa ni Veidigidigi

Ena soli na vei iko e 1 na Pepa ni Veidigidigi ka na vakamacalataki na iwalewale ni nomu toqa

IKALIMA NI KALAWA: Toqai na Pepa ni Veidigidigi

Gole ena Vanua vakarautaki ni Veidigidigi, wilika vinaka na ivakamacala ena iVoladusidusi ka raica na naba ni mata o via digitaka ka mo **Wirina** se **Toqa** se **Korosi** taka na naba e tiko ena Pepa ni Veidigidigi. Ni o sa digidigi oti lobika rua na Pepa ni Veidigidigi.

IKAONO NI KALAWA: Boro ni Iqi

Ena boro na nomu idusidusi ni turaga se na iloloku ni mate ena imawi.

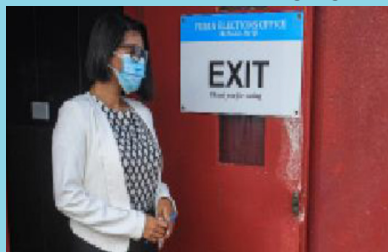
IKAVITU NI KALAWA: Biu ni Pepa ni Veidigidigi ena kena kisi

Biuta na nomu Pepa ni Veidigidigi lobi ena Kisi ni Veidigidigi.

IKAWALU NI KALAWA: Biubiu mai na Vanua ni Veidigidigi

You will receive an 'I VOTED' sticker before leaving the Polling Station and Polling Venue. Ena soli vei iko na sticker na 'I VOTED' ni sebera ni o biubiu mai na vanua ni veidigidigi.

6.3 VEIDIGIDIGI VAKAU ENA POSI

O cei e rawa ni kerekere me Veidigidigi vakau ena Posi?

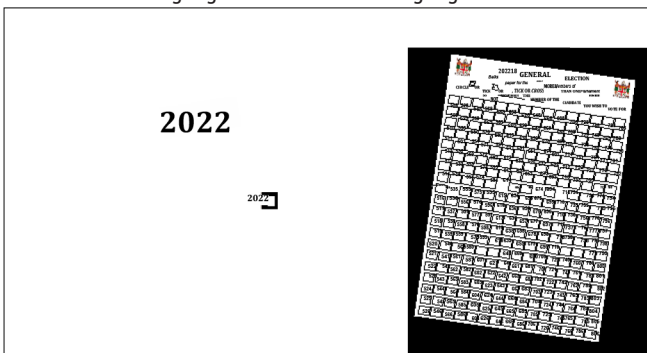
- (i) Na Dauveidigidigi sa volayaca ka tiko ena taudaku kei Viti ena Siga ni Veidigidigi.
- (ii) Na Dauveidigidigi savolayaca ka sega ni rawa ni gole ina Vanua ni Veidigidigi ena vuku ni tauvimate bibi, vakabauta vakalotu se cakacaka.
- (iii) Na Dauveidigidigi sa volayaca se vauci tiko vakalawa se curu e valeniveivesu.

Ni o kerekere mo Dauveidigidigi vakau ena Posi, e rawa ni o:

- (i) Vakalewena na iVolakerekere ni Veidigidig vakau ena Posi ka biuta ena dua na Valenivolavola ni Veidigidigi, Vanua ni veiqaravi ni Veidigidigi, Valenivolavola ni DO; se
- (ii) Rai mai na fomu ni iVolakerekere ni Veidigidigi vakau ena Posi ena <https://services.feo.org.fj/postal>, vakalewena ka biuta vata kei na nomu VoterCard ena <https://services.feo.org.fj/postal>

E sa na tekivu ciqoma na Valenivolavola ni Veidigidigi na iVolakerekere ni veidigidigi vakau ena Posi ni sa kacivaki oti na Siga ni Veidigidigi ka na sogo na iVolakerekere ena 5 na yakavi ni ika23 ni siga mai na siga e soli kina na iVakaro ni Veidigidigi. Na Dauveidigidigi kece era volayaca mai vanuatani mera veidigidigi vakau ena posi.

Ni sa vakadonui na kerekere, na Valenivolavola ni Veidigidigi ena vakauta vei ira na dauveidigidigi na ilavelave ni Veidigidigivi vakau ena Posi.

Na Veidigidigi kece vakau ena Posi mera na tiko ena Valenivolavola Liu ni Veidigidigi ni bera na 6 na yakavi ni Siga ni Veidigidigi.

Na iWalewale ni Veidigidigi – Veidigidigi vakau ena Posi

Eratou na vakauta yani na Valenivolavola ni Veidigidigi (FEO) na ilavelave kece ni Veidigidigi vakau ena posi.

Ena ilavelave qo e tiko iloma na iVoladusidusi ni Veidigidigi, 1 na pepa ni veidigidigi, na waqanivola vakarautaki (secret envelope), ikarua ni waqanivola vakarautaki (transmission envelope), ikatolu ni waqanivola vakarautaki (return envelope) kei na Tikidua ni veidigidigi vakau ena Posi.

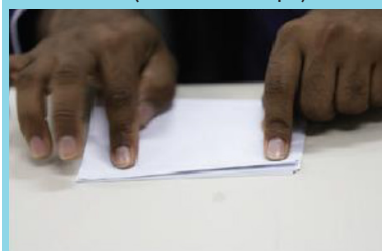
Vakayagataka na iVoladusidusi ni Veidigidigi mo kilai kina na naba ni mata oni via digitaka.

Mo **WIRINA** se **TOQA** se **KOROSITAKA** na naba nei mata o sa digitaka

Oti mo qai lobika na pepa ka biuta ena imatai ni waqanivola vakarautaki (Secret Envelope)

Sogota vakavinaka na imatai ni waqanivola vakarautaki (secret envelope) ka biuta ena ikarua ni waqanivola vakarautaki (transmission envelope)

Sainitaka na Fomu ni iVakadinadina ka tiko ena daku ni karua ni waqanivola vakarautaki.

Na ikarua ni waqanivola vakarautaki me biu ina ikatolu ni waqanivola vakarautaki (Return envelope) ka me vakau lesu mai. Na vanua me vakau kina sa tiko ena mata ni waqanivola.

MONI KILA: Na pepa ni Digidigi ena qai lai wiliki ena Vanua ni Wiliwili (National Count Centre)

7.0 OIRA NA LEQA NA ITUVAKI NI YAGODRA

Oira na Dauveidigidigi e vakaleqai na ituvaki ni yagodra e rawa ni kauta tiko mai e dua (dauveidigidigi sa volayaca) me vukei ira ena toqai ni na nodra pepa ni veidigidigi. E rawa ni veivuke tale ga na vakalesilesi ena siteseni ni veidigidigi. Na kena vakadinadinataki ena qarava na vakalesilesi vei qaravi (presiding officer) se dua tale na vakalesilesi eliu ni veidigidigi.

Na FEO ena saga na nona igu taucoko me qaravi ira vinaka na malumalumu. Na veidigidigi vakau ena positevesi ena vakarawarawataki vei ira na sega ni rawa yani ena vanua ni veidigidigi.

Na iLiulu ni Vanua ni Veidigidigi (Presiding officer), ni sa solia oti vei ira na mai veidigidigi, ena rawa vua me kauta na ivola ni veidigidigi vua edua e malumalumu ka sega ni rawa ni lako ena Vanua ni Veidigidigi. Mo qai varogotaka ka veitalanoa kei ratou na vakalesilesi ke gadrevi na vei qaravi qo.

Na Vanua ni Veidigidigi ena tiko kina na iTaba ni Walewale ni Veidigidigi. Qo me vakamatatataka na ituvatuva eso me vukea dua e veidigidigi. Ni wilika vakavinaka.

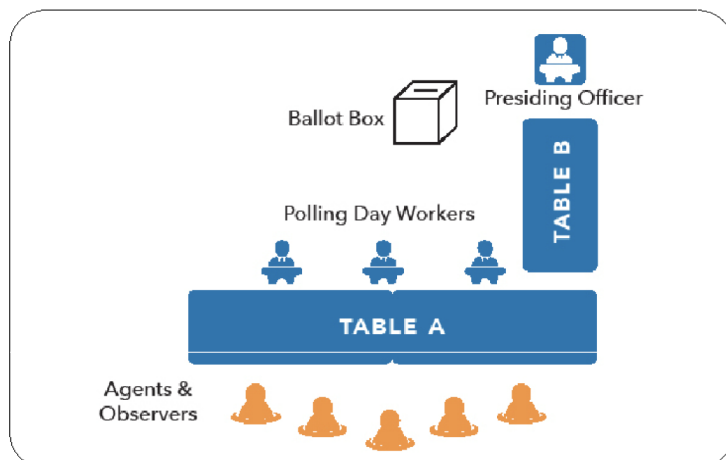
8.0 WILIKI NA PEPA NI VEIDIGIDIGI

Ni sa sogo na veidigidigi, sa na tekivu wilika na pepa ni veidigidigi oira na vakalesilesi ena siteseni. Qo mera na sarava talega na daunivakadidike (observers) kei na mata mai na veisoqosoqo vakapolitiki.

Eratou na tekivu wilika na timi ni wiliwili na Pepa ni veidigidigi nibera na Siga ni Veidigidigi (Pre-poll ballot papers). Qo ena vakayacori ena vanua vakarautaki ni wiliwili (National Count Centre).

Ena qai cegu ga na kena wiliki na pepa ni veidigidigi ke sa oti. Na kena macala ena qai kacivaki vakalalai. Na iotioti ni wiliwili ena caka ena siteseni ni veidigidigi ena sega ni qaravi tale ena vanua ni wiliwili.

Qo na ituvaki ni siteseni ena gauna ni wiliwili

8.1 iWalewale ni wiliwili

Matai ni Kalawa: Veidutaitaki na pepa ni veidigidigi e ciqomi ena Vanua ni Veidigidigi.

Ena ikalawa qo, na iLiulu ni Vanua ni Veidigidigi ena veidutaitaka na iwiliwili kece ni pepa ni veidigidigi e ciqomi rawa kei na wiliwili kece ni pepa e soli vei ira na veidigidigi ena siga oya. Ena wiliki talega na pepa ni veidigidigi sa biu na benu se ra kauta na lewenivanua. E dodonu me tautauvata na rua qo nibera ni tekivu na wiliwili.

Na droini qo e vakaraitaka na tiki ni drauniveva ena ivola ni ripote nei vakalesilesi.

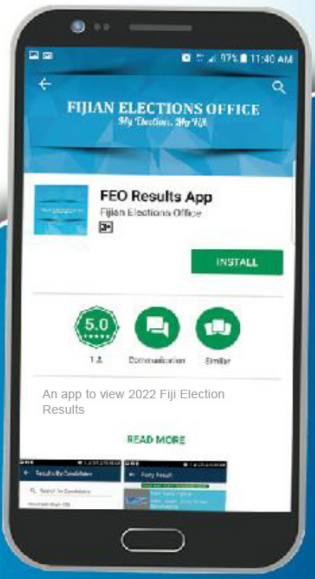

FEO RESULTS APP

Available for download

Download on the
App Store

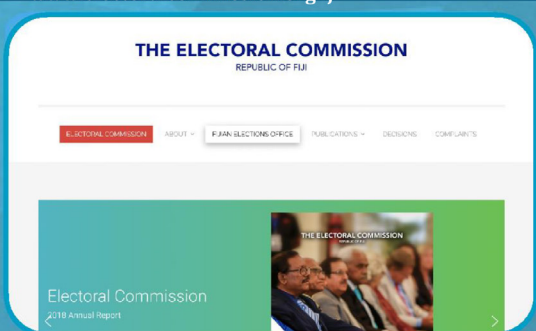

ANDROID APP ON
Google play

KE O VIA KILA NA KENA MATAILALAI: www.feo.org.fj

NA ITUKUTUKU MATAILALAI NI MATABOSE NI VEIDIGIDIGI:
www.electoralcommission.org.fj

11.0 NA WASEI NI DABEDABE

Ena ciqoma na matabose ni veidigidigi na kena macala mai vua na iLiuliu ni Veidigidigi ka na okati tale ga kina na:

- i. iWiliwili taucoko e soqona e dua na mata;
- ii. Wiliwili kece e soqona e dua na isoqosoqo vakapolitiki

iTuvatuva ni soqosoqo (tuvai mai vua na mata e levu taudua era digitaka ena loma ni soqosoqo ina mata e lailai taudua)

Sa na qai cakacakataki na iwiliwili kece e soqona e dua na mata kei na isoqosoqo vakapolitiki nibera ni cakacakataki na iyalayala ni 5 na pasede (5% threshold)

Na isoqosoqo vakapolitiki se dua na mata tuvakataki koya e sega ni yacova na iyalayala ni 5 na pasede ena sega ni dua na nona idabedabe ena Palimedi.

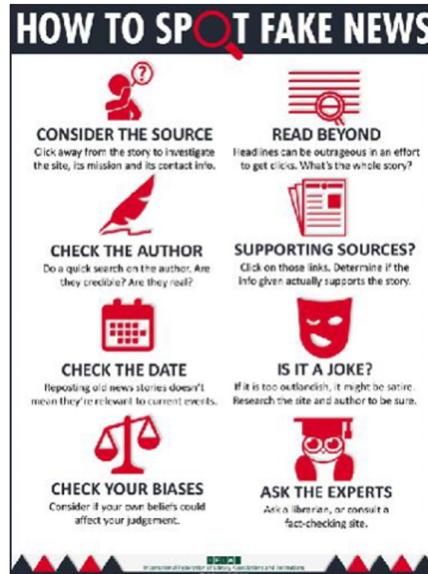
Ena rawa ni o cakacakataki na iwiliwili ni dabedabe e rawata e dua na isoqosoqo vakapolitiki ena FEO Results App

Na itavi ni Matabose me vakadeitaka na mata mai na isoqosoqo cava me soli vua e dua mai na limasagavulukalima (55) na idabedabe e palimedi. Na Matabose ni Veidigidigi ena qai vakasuka na iVakaro ni Veidigidigi me vakaraitaka ni sa cava na veidigidigi.

12.0 VEIKA MO KILA ME BALETA NA VUNAU NI VEIDIGIDIGI

1. Na itukutuku kece ni vunau ni veidigidigi me na vakatakilakilataki ni 'tukutuku saumi' ena gauna e tabaki kina. Na itukutuku kaburaki se tukutuku tabaki e sauma e dua na isoqosoqo vakapolitiki se dua na mata ni dua na isoqosoqo me na vakamatatataki ni tukutuku kacivaki vakapolitiki (political advertisement). Me na okati ena itukutuku kacivaki na yaca ni soqosoqo ni veidigidigi, na vakalesilesi ni soqosoqo se mata ni soqosoqo e vakadonui ka sauma na itukutuku kacivaki.
2. Na itukutuku kece ni vunau ni veidigidigi me na vakatakilakilataki ni 'tukutuku kacivaki ni veidigidigi' ena gauna e tabaki kina. E kena ibalebale ni sa na cala vakalawa kevaka e sega ni vakatakilakilataki.
3. Na itukutuku kece ni vunau ni veidigidigi me na vakatakila na yaca kei na itikitoko nei koya e vakadonuya na itukutuku kacivaki. E sa na cala vakalawa kevaka e dua na lewenivanua e tabaka, kacivaka se veiwaseyaka e dua na itukutuku (itabayaloyal, itabataba se katokaton).
4. Na itukutuku kece ni veidigidigi me na vakatakila na yaca kei na itikitoko ni bisinisi e tabaka na itukutuku kacivaki. Ena cala vakalawa kevaka e dua na lewenivanua e tabaka, kacivaka se veiwaseyaka e dua na itukutuku.
5. Na itukutuku ni veidigidigi me na kakua ni veivakacalai. Ena vakacalai vakalawa kevaka e dua na lewenivanua e veiwaseyaka, tabaka se kacivaka e dua na itukutuku e veivakacalai.
6. Me kakua ni tabaki se vakaraitaki e dua na itukutuku e lasutaki ena itukutuku ni veidigidigi ka na vakacacana e dua na mata ni soqosoqo ni veidigidigi. Qo ena itukutuku e veiwaseyaki, tabaki se kaburaki me vakatulewataka na nona veidigidigi e dua na lewenivanua. Me isasabai ena gauna ni veilewai, okoya e beitaki me na vakadinadinataka ni dina na itukutuku.

7. Na itukutuku ni veidigidigi me na kakua ni solia e dua na itukutuku lasu me baleta na nona sa vakasuka mai na veidigidigi e dua na mata ni veidigidigi. Qo ena itukutuku e veiwaseyaki, tabaki se kacivaki ni tukutuku lasutaki me rawati kina na nona digitaki e dua tale na mata ni veidigidigi.
8. Me kakua ni dua e ivakatatao se vakacacana na itukutuku ni veidigidigi ni dua tale na mata ni veidigidigi se isoqosoqo. Kevaka e dua na lewenivanua se vakaillesilesi e ivakatatao ni nodratou vunau ni veidigidigi e dua na mata (qo ena veiwaseyaki kei na veibuyaki ni tukutuku ni veidigidigi kei na vakayacori ni bose); sa na vakacalai vakalawa edua e basuka, kauta laivi na itukutuku ni veidigidigi.
9. Na itukutuku kece ni veidigidigi me na kakua ni vakayagataka na vosa se na itukutuku me baleta e dua na mata tamata se vakabauta ka na vakavuna na tiko yavavala. Sa na vakacalai vakalawa e dua na isoqosoqo, mata ni veidigidigi se dua na mata e vakayagataka na vosa se itukutuku me baleta na veivakaduiduitaki vakamata tamata se vakabauta e vakavuna na tiko yavavala. Ni sa vakacalai vakalawa ena sauma na itotogi vakailavo e lailai mai na \$50,000 se curu e valeniveivesu me lailai mai na 10 na yabaki se ruarua.

Source : Reynolds Community College.

Vakatabui ni Veivaqumi kei na Rawati ni Digidigi

Na isoqosoqo, Mata kei na Vakaillesilesi ni dua na isoqosoqo ni veidigidigi me na vakatabui ira mai na cakacaka ni soli ilavo se iloloma vua e dua na lewenivanua vakavo ga kevaka e itukutuku ni veidigidigi kei na veiqaravi e sega ni saumi me rawa ni rawati kina na digidigi.

Vakatabui ni Vunau ni Veidigidigi me 48 na aua ni bera na Siga ni Veidigidigi

Mai na 7.30am, 2 na siga ni bera na Siga ni Veidigidigi me yacova ni sogo na wiliki ni digidigi. e vakatabui na vunau ni veidigidigi. Qo e okati kina na kacivaki, itukutuku saumi, tabaki kei na veiwaseyaki ni tukutuku ni veidigidigi ena talevoni, veilawa, monalivaliva kei na iwalewale ni vakau itukutuku tale eso.

13.0 VUREVURE NI TUKUTUKU DINA NI VEIDIGIDIGI

Sa tauyavutaka na Valenivolavola ni Veidigidigi na Tabana ni Vurevure ni Tukutuku Dina ni Veidigidigi me saqata na itukutuku lasutaki ni bera tiko na Veidigidigi ni 2022. Na Tabana qo ena qarava na itukutuku kece ena monalivaliva me baleta na itukutuku ni veidigidigi ena noda vanua.

Na inaki ni Tabana ni Vurevure Dina ni Tukutuku ni Veidigidigi me na:

- (i) Vakarautaka ka Tabaka na itukutuku ni Veidigidigi ni 2022
- (ii) Tokona na Valenivolavola ni Veidigidigi (FEO) ena ituvatua ni tabaki kei na veiwaseyaki ni tukutuku dina ni veidigidigi; kei na
- (iii) Me na dau vakamatatataka na itukutuku veivakacalai me baleta na ituvatua kei na qaravi ni veidigidigi.

Na ikuri ni tukutuku; ni sikova na veilawa ni CCEI www.ccei.org.fj se raica na iVolamata @CentreforCredibleElectionInformation.

14.0 KUDRU

Ena rawa vua e dua na lewenivanua sa rawa ni veidigidigi me na vakaraitaka na nona kudru kevaka e sega ni taleitaka na nodra veiqaravi na Vakaillesilesi ni Veidigidigi.

Me na vakaleweni na Fomu ni Kudru kevaka e vinakati me vakaraitaki e dua na kudru. Ena rawa ni solia vei iko na fomu na iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi ena Siga ni Veidigidigi. Ena rawa tale ga ni o uruca (download) mai na veilawa ni Valenivolavola ni Veidigidigi (FEO) na www.feo.org.fj. E dua na ilavelave ni Fomu ni Kudru sa kabi tiko ena daku ni Tikidua qo.

Ena rawa tale ga ni vakaraitaki na kudru ena monalivaliva ka vakayagataki na Online Complaints Portal ka me muri na kena ituvatua qo:

Ni vakaleweni oti na na Fomu ni Kudru, e rawa ni vakau vakadodonu vua na iLiuliu ni Veidigidigi se vua na iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi ena siga ni Veidigidigi.

Na kudru kece e vakau vakadodonu vua na iLiuliu ni Veidigidigi me na vakau ena:

LAI SOLI VAKADODONU NA IVOLA NI KUDRU	VAKAU ENA POSI
Liuliu ni Veidigidigi Valenivolavola ni Veidigidigi Vale na St.Stephen Suva	Liuliu ni Veidigidigi Valenivolavola ni Veidigidigi Katonimeli 2528 Vale ni Tabacakacaka Suva
IMELI	info@feo.org.fj

15.0 TARO DAU TAROGI WASOMA:**VOLAYACA:**

E dodonu meu na volayaca tale ena Veidigidigi Levu ni 2022?

Kevaka o sa volayaca oti, ena gadrevi mo veisautaka nomu card ni veidigidigi ina kena ka vou. Ia kevaka sa veisau na yacamu se nomu itikitiko, e dodonu mo na lai vakalewena na kena fomu ena Valenivolavola ni Veidigidigi. E ratou na qaravi kemuni na kena vakalesilesi ka solia tale ga vei kemuni na nomuni card ni veidigidigi ka vou.

E rawa niu lai kauta mai na card ni veidigidigi nei luvequ?

E VAKATABUI me dua tale na lewenivanua e lai kauta mai na nona card ni veidigidigi e dua tale. Ena gadrevi mo na lai kauta mai na nomu card e rawa ni ratou vakadinadinataka na vakalesilesi ni nomu dina na card ni bera ni ratou solia.

Au vakaitikitiko mai Nausori ia au sa toki i Lautoka. E dodonu meu na volayaca tale?

E sega ni dodonu mo volayaca tale. E vakatabui vakalawa mo volayaca vakarua. Ena gadrevi mo na vakalewena na kena fomu (Voter Registration & Update Form) ena valenivolavola ni veidigidigi e voleka vei iko. Ena vakacurumi na kemuni tukutuku ena sovanitukutuku (database) ka soli na isosomi ni nomuni Votecard ni veidigidigi.

Ena rawa niu vakayagataka tale na noqu Votecard ni veidigidigi ka makawa ena Veidigidigi ni 2022?

Na Votecard ni veidigidigi roka drokadroka e dodonu me na veisautaki ni bera na Veidigidigi. Ia kevaka o yaco ena nomu vanua ni veidigidigi ka sebera ni veisau, ena rawa tiko ga ni o veidigidigi.

Au a veidigidigi mai Korovou ena veidigidigi sa oti. Qo au sa vakaitikitiko e Levuka. E rawa niu na veidigidigi ga ena vanua ni veidigidigi e voleka?

Ia. Mo gole ga ena valenivolavola ni veidigidigi e voleka ka vakalewena na kena fomu. Ena qai tukuni vei kemuni na vanua mo ni lai veidigidigi kina ka na voleka kina vanua ni vakaitikitiko kina.

VEIDIGIDIGI VAKAU ENA POSI

Na gauna cava sa na dola ka sogo kina na veidigidigi vakau ena posi?

Ena rawa vua e dua sa volayaca me veidigidigi me kerea me veidigidigi ena veidigidigi e vakau ena posi ena gauna sa kacivaki kina na tikinisiga ni veidigidigi. Na kerekere kece me na ciqomi ni bera na 5 na kaloko ena yakavi ni ika21 ni siga ni bera na siga ni veidigidigi. Ena sega ni vakabau na kerekere era ciqomi bera.

Na cava sara mada na Volayaca mo veidigidigi me vakau ena Posi?

Qo na ivola e volai kece tiko kina na yacadra kei na nodra naba kece era na veidigidigi ena veidigidigi me vakau ena posi.

Ena rawa vua e dua na mata se soqosoqo ni veidigidigi me kerea na ilavelave ni Ivola ni Volayaca ni Lewenivanua era Veidigidigi me vakau ena Posi?

Ia. E rawa vua e dua na mata se soqosoqo ni veidigidigi me kerea e dua na ilavelave ni Ivola ni Volayaca ni Lewenivanua era Veidigidigi me vakau ena Positovesi ka na lavaki na kena isau.

Ena rawa ni tekivu ena gauna cava na vakadeitaki ni pepa ni veidigidigi me vakau ena posi?

Ena rawa ni tekivu ni vo e 7 na siga mai na siga ni veidigidigi na vakadeitaki ni pepa ni veidigidigi e vakau ena positovesi.

Ena wiliki ena gana cava na pepa ni veidigidigi e vakau ena posi?

Ena wiliki ni oti ga na sogoti ni veidigidigi ka na wiliki tiko ena vanua ni wiliki ni veidigidigi.

VEIDIGIDIGI TAUMADA

E tiko e dua na ivakarau ni vakarautaki ni Vanua ni Veidigidigi me baleta na Veidigidigi Taumada?

Na vakarautaki ni Vanua ni Veidigidigi ena vakatautaki ena ituvaki kei na levu ni rumu ni vanua ni veidigidigi. Ia ena vinaka me na na vakarautaki na Vanua ni Veidigidigi taumada ena kena ivakarau e vakarautaki ena iVoladusidusi qo.

O cei ena rawa ni vakadikeva na Veidigidigi Taumada?

Ena rawa vua e dua na vakalesilesi ni veidigidigi se dua e vakadonuya na Valenivolavola ni Veidigidigi me na vakadikeva na qaravi ni Veidigidigi Taumada. E dodonu me ra na tokara tiko na nodra badge ni ra tiko ena vanua ni veidigidigi.

Na cava na kedrau duidui na iwalewale ni Veidigidigi Taumada kei na Veidigidigi ena Siga ni Veidigidigi?

E tautauvata na kena iwalewale. Na tikina ga e duidui ena iwalewale ni Veidigidigi Taumada na kena na biu na Pepa ni Digidigi sa lobi oti ena loma ni waqanivola vunitaki (Secret Envelope) ni bera ni qai biu na waqanivola vunitaki ena loma ni Kato ni Veidigidigi (Ballot Box).

Na gauna cava ena wiliki kina na Pepa ni Veidigidigi Taumada?

Ena wiliki ni sogo oti ga na Veidigidigi ena siga ni Veidigidigi ka na wiliki ena vanua ni wili digidigi.

SIGA NI VEIDIGIDIGI

Vakacava kevaka sa makataki tu na iqi na qaqalo ni dua na lewenivanua e veidigidigi?

E kena ibalebale ni sa veidigidigi oti ka na sega ni na soli tale vua e dua na Pepa ni Veidigidigi.

Vakacava kevaka e dua na lewenivanua e veidigidigi e vakaraitaka se kacivaka na nona digidigi ena Vanua ni Veidigidigi?

Ena sega ni vakabau na nona digidigi kevaka e sebera ni biu na nona Pepa ni Digidigi ena Kato ni Veidigidigi.

Vakacava keva e dua na lewenivanua e sebera ni veidigidigi ka sa bokoci na yacana mai na Ivola ni Yacadra na Veidigidigi?

Ena laurai me vakadinadinataka ni volai tiko na yacana ka se sega tale ga ni makataki na nona iqaqalo ena iqi ka na rawa ni qai soli vua e dua na Pepa ni Veidigidigi. Ia na yaca ni Pepa ni Veidigidigi na Tendered ballot ena sega ni biu ena loma ni Kato ni Veidigidigi. Ena biu ena kena waqanivola (tendered envelope) ka soli vua na iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi me na qai biuta na waqanivola ena vanua ena makataki tiko ena "Tendered Ballot Papers" ka biu ena kena waqanivola (Tamper Evident Envelope). Na Pepa ni Veidigidigi qo ena sega ni wiliki vakavo kevaka sa lewai mai na mataveilewai me wiliki.

SAQATI NI NONA VOLAYACA E DUA ME VEIDIGIDIGI

Na Iliuli ni Veidigidigi

KENA ITUKUTUKU O KOYA E SAQATA *(Dodonu me volayaca ni rawa ni veidigidigi)*

Naba ni VoterCard: _____ Tikinisiga ni sucu _____
 Yacamu _____
 Taucoko _____ *(me vaka e volai tiko ena ivolanisucu)* _____
 Vanua ni Cakacaka: _____ Turaga/Marama: _____
 Talevoni: _____ Imeli: _____

Nomu iTikotiko:	Katonimeli

TUKUTUKU KEI KOYA E SAQATI:

Naba ni VoterCard: _____ Tikinisiga ni sucu: _____
 Yaca ni Vuvale: _____ Yaca Taucoko: _____
 Cakacaka: _____ Turaga/Marama: _____
 iTikotiko: _____

YAVU NI KENA SAQATI KINA

- Vakaraitaka na yavu ni nomu saqata:
 Sebera ni yabaki 18; se
 Sega ni Lewenivanu Tudei; se
 Totogi vakalawa me curu e valeniveivesu me 12 na vula se sivia se ena mataveilewai e Viti se mataveilewai ni dua tale na matanitu; se
 Kilai vakalawa ena noda vanua ni vakaleqai tiko na ituvaki ni nona vakasama.

BUBULUI NEI KOYA E VEISAQATA

Au sa bubuluitaka niu sa vakadeitaka ni tukutuku dina kece na itukutuku au solia.

Saini nei koya e: _____ Tikinisi
 Kena itukutuku okoya na ivakadinadina: _____ ga: _____
 Yaca taucoko _____ Itikotik
 Saini/Tikinisiga: _____ o: _____
 Naba ni Talevoni: _____

Moni Kila: e: Na fomu qo me vakadinadinataka e dua na Justice of Peace or Commissioner for Oath.

For Official Use Only

Koya e ciqoma: _____ Tikinisiga e ciqomi kina: _____
 Saini: _____

Tikina e nona na iLiuli ni Veidigidigi

Veika e qaaravi: Sega nivakabau Kau cake _____
 Saini: _____
 Tikinisiga: _____

iKuri ni vakamacala nei iLiuli ni Veidigidigi: _____

www.feo.org.fj

iVakaro - Wase 136(a) ni Lawatu ni Veidigidigi:

Kevaka e dua e solia e dua na itukutuku lasu me baleta na kerekere ni volayaca ni veidigidigi ena vuku ni Lawatu ni Veidigidigi 2014 sa na vakacalai vakalawa ka na togotitaki me sauma na itotogi vakailavo e lailai mai na %50,000 se curu e valeniveivesu me lailai mai na 10 na yabaki se ruarua.

Ina Matabose ni Veidigidigi
59-63 High Street
TURAKI

iVAKARO

1. Vakayagataka na **MATANIVOLA LEVU**, volavola ena peni loaloa se karakarawa
2. Toqa na vanua vakarautaki ke sa gadrevi
3. Me vakaleweni vakaoti na fomu ka biu mai ni bera na 4 a yakavi ena siga nibera ni sogo na yaca vakaturi ni veidigidigi

Kerekere me tu tale ena veidigidigi

A kerea me ciqomi tale noqu kerekere meu duri ena veidigidigi 2022 koya a sega ni ciqoma na veiliutaki ni Matabose ni Veidigidigi.

Kena iTukutuku na Mata a sega ni Ciqomi

Yaca taucoko	
--------------	--

iSoqosoqo:

Tu vakai koya

Qo na yavu a sega ni ciqomi kina noqu kerekere na veiliutaki ena Matabose ni veidigidigi meu tu:

.....

.....

.....

.....

Au kerea Matabose ni veidigidigi me sa ciqomi tale noqu kerekere. Sa tiko qori na noqu itukutuku me tokona na noqu kerekere. (Ke lailai na vanua vakarautaki, qai biuta tale mai ena dua na drauniveva)

.....

.....

.....

.....

Saini: Tikinisiga: /..... / 20..... Gauna:

Me vakalewena na
vakalesilesi:

Tikinisiga kei na gauna a ciqomi kina	Tikinisiga ni lewa	Lewa	Tikinisiga a vakalesui kina na itukutuku

FOMU NI VEIDIGIDIGI VAKAU ENA POSI

iVakaro

- Toqa na (✓) na vanua vakarautaki
- Volavola ena peni loaloa se karakarawa
- Vakayagataka na **MATANIVOLA LEVU**

FEO Date Stamp:		Time
FOR OFFICIAL USE ONLY		
Form Complete	Yes / No	
Approved	Yes / No	
Rejected - Incomplete / Not legally compliant		PVID #
Rejection letter sent	Date:	

1.0 Yaca: Mr. Mrs. Ms. *(Yaca e tiko ena ivola ivakadinadina ni veidigidigi)*

Yaca ni vuvale:												
Matai ni yacamu:							Yaca tale eso:					
Talevoni: <small>Country Code:</small>				Talevoni				Imeli:				
Naba ni Veidigidigi:												

2.0 iTikitiko:

<p>iTikitiko: <i>(Ena kau yani ena nomu itikitiko na veidigidigi ena posi)</i></p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>	<p>Katonimeli <i>(Ciqomi ni ivola main a tabana ni veidigidigi)</i></p> <p>-----</p> <p>-----</p> <p>-----</p>
---	---

3.0 Au kerea meu veidigidigi ena posi baleta

- Au vakaitikitiko e vanua tani se na tiko e vanua tani ena siga ni veidigidigi;
- Au tauvimate bibi tiko ka dredre meu biuta na noqu itikitiko me lako ina rumu ni veidigidigi au lesi kin;
- Au wawa veilewai se togoti e valenivevesu; I am under pre-trial detention or sentence of imprisonment;
- Ena vuki ni noqu vakabauta se noqu lewena na matalotu , au vakatabui meu curuma na rumu ni veidigidigi se au dau osooso ena gauna e caka tiko kina na veigidigi.
- I will be away from my usual place of residence and in a place not convenient to my assigned polling station due to work commitments on the polling day.

4.0 Veivakadeitaki

Au vakabauta ni sa solia tiko na itukutuku dodonu ena noqu dina kei na kila taucoko.

Your Signature or thumbprint

Vakadidinayaka this day of 20..... before me and I certify that the declaration was read over in the language to the declarant who appeared fully to understand the meaning thereof.

Signature of Witness and Stamp

- Fijian Election Official
- Notary Public
- Lawyer / Commissioner for Oaths
- Fijian Police Force Officer
- Justice of the Peace
- Fiji Missions Civil Servants

E VAKALEWENI VAKACAVA NA FOMU NI VEIDIGIDIGI E VALE?

Ena vakaleweni ni fomu:

- Toka na vanua e gadrevi kina.
- Volavola ena peni karakarawa se loaloa
- Vakayagataka na MATANIVOLA LEVU ena vakaleweni ni fomu

1.0 Kena itukutuku o koya e kerekere:

- Vola na yacamu e tiko ena ivola vakadinadina ni veidigidigi.
- vakaitikotiko e vanuatani, biuta na *code* dodonu ni matanitu kei na nomu imeli.
- Biuta na nomu naba ni veidigidigi dodonu.

2.0 Tukutuku me baleta na iTikotiko:

- iTikotiko -**
E bibi mo vakalewena vakadodonu na nomu itikotiko ena iwasewase qo. Me donu na yaca ni gaunisala kei na naba ni vale. Ena lai soli yani ena itikotiko vakaleweni eke na fomu ni veidigidigi. **Me donu na Postal code se na area code o biuta.**
- Veitaratara -**
Ena vuku ni gauna yalataki vei ira na vakaitikotiko e vanua tani, oni sa kerei moni vakadeitaka na itikotiko ena yacovi kemuni kina na ivola ni veivakadeitaki ni Tabana ni Veidigidigi. Ke sega ena gadrevi moni veisautaka na itukutuku kei na gauna me na qaravi tiko kina na veitaratara.

3.0 Na vuni noqu kerea meu veidigidigi ena posi ni: -

- Vakaraitaka na vuninomu kerekere. Toqa na vanua vakarautaki.

4.0 Vakadeitaki ni iTukutuku: Me vakaleweni na iwasewase ni fomu qo me dua e ivakadinadina me vaka sa tiko ena fomu, me sainitaki ka sitabataki.

Rawa ni biuta cake nomu veidigidigi ena : [services.feo.org.📧/postal](https://services.feo.org/j/postal)

Ke tiko na vakatataro, imeli mai ena: [info@feo.org.📧](mailto:info@feo.org) se neitou Volamata: Fijian Elections Of📧ice se [www.feo.org.📧](http://www.feo.org) se qirita na 3316 225.

Biuta vata mai e dua na ilavelave ni ivola vakadinadina ni veidigidigi.

Sitaba nei koya e vakadinadina

Fomu ni Kedru

iVakaro 1. Me Volai ena MATANIVOLA LELEVU

2. Volavola ena peni karakarawa se loaloa.
3. Toqa na vanua e vakarautaki
4. Ena vakarautaki na fomu qo keo kerea

1. iTukutuku: Taucoko

Yaca:	
Naba ni talevoni:	
iTikotiko:	

Imeli:

Sala mo tarai kina?

talevoni

Katonimeli

Imeli

2. Matailalai ni kudru:

Tikinisiga:	gaun	Vanua:
<i>(Vola na matailalai ni nomu kudru)</i>		

Me vakalewena ga na vakaillesilesi

Ciqoma:	Tikinisiga:
Saini: ☐ Io ☐ Sega	Gauna:
Cakacakataki: ☐ ☐	Yaca I Manidia:
Veika sa cakacakataki:	iTutu:
	Saini:

Tikinisiga e vakacavari na kena cakacakataki:

IVAKARO NI FOMU NI KUDRU

E rawa ni vakaleweni na na fomu ni kudru ena gauna ni veidigidigi. Ena qai vakau vei Fijian Elections Officer ["FEO"] se iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi ["PO"] Election Officer ena vanua ni veidigidigi.

NOTE: Na kudru taucoko me baleta na veidigidigi me vakamura na ituvatuva ena Tikina e 19 ni Lawatu ni Veidigidigi, 2014. Na fomu e sega ni vakayagataka ena ituvatuva oya.

Ena rawa ga ni soli na fomu kevaka e:

- sega ni liaca se vakaraitaka e dua na cala o PO;
- o vakabauta ni a basuki na lawasau se so tale na lawa ena gauna ni veidigidigi, volayaca ni veiSoqosoqo, veivunauci, veidigidigi ena posi, wiliwili taumada, wiliwili se wiliwili. pre-polling, polling or count.

O koya e kudru me solia na fomu vei PO ena vanua ni veidigidigi se vei FEO. E bibi me dodonu taucoko na nomu itukutuku ka o sega ni veibeitaki vakailasu. Mo sainitaka na fomu me vakatakila ni donu tiko na nomu itukutuku.

iVakasala ni kena vakaleweni na fomu ni kudru:

- Vola na yacamu taucoko kei yaca i nomu veitaratara. Na kudru me na sauma rawa na taro me baleta na kudru.
- Vola vakamatailalai na veika o kudruvaka. Vanua e yaco kina, yacadra na vakaitavi kina, veika a yaco, kei na cala beitaki ena vanua ni veidigidigi.
- Kevaka e tiko e dua na ivakadinadina, vola na yacana kei na nona naba ni talevoni.

Ke tiko e dua na ivakadinadina me soli vata yani na fomu qo. Ena sega ni ciqomi na ivakadinadina se itukutuku e soli ni sa soli oti na fomu ka na sega ni vakayagataka me tokona nomu kudru.

Veika ena yaco tarava:

- Ena ilova nomu kudru o SoE.
- Ena volai lesu yani na lewa sa tau.
- Ena rawa ni bolea ina Matabose ni Veidigidigi na veisoqosoqo vakapolitiki kei na mata na lewa qo. E rawa ni tarai vei FEO na fomu ni kena bolei se sema ina veilawa ni FEO (www.feo.org.fj).

16.0 VOSA VOVOU

Pepa ni Veidigidigi	Na pepa vakarautaka ena ikuri ena Lawatu ni Veidigidigi, 2014 me na toqa kina na nona ivota o koya e veidigidigi ena gauna ni veidigidigi.
Vatavata ni Veidigidigi	Vatavata kateni me ra volavola kina o ira na veidigidigi me vunitaki kina nodra veidigitaki na veidigidigi.
Pepa ni Veidigidigi	1. Na pepa ni veidigidigi e lutu tu ena vanua ni veidigidigi e se bera ni biu ena bola ni pepa ni veidigidigi. 2. Na pepa ni veidigidigi vakayagataka sa sega ni vakabau vei koya a vakalewena.

	3. Na nona pepa ni veidigidigi e dua e sega ni via boro na ligana. 4. Na pepa ni veidigidigi sa kacivaka oti o koya e veidigidigi na mata e digitaka ena Rumu ni Veidigidigi ni bera ni qai biuta nona pepa ni veidigidigi.
Siga ni Veidigidigi	Siga e lesia na Peresitedi me qaravi kina na veidigidigi.
Lawatu ni Veidigidigi, 2014	Na lawa koya tuva na iwalewale ni veidigidigi.
Iqi	Na iqi e boro i qoqolo ni liga ena vanua ni veidigidigi me tarova na nona veidigidigi vakarua e dua e veidigidigi. E taura e vica na siga me qai taqusi na iqi mai na qaqalo.
Invalid Vote	Na pepa ni veidigidigi: 1. E vakavolavolai tu se makataki ka rawa ni kila o iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi e nei cei na pepa ni veidigidigi. 2. E sega digitaka e dua o koya e veidigidigi; 3. E vakamatatataka tu na mata e digitaki; 4. E sivia na dua (1) na nona vei veidigitaki.
iVola nei PO	iVola koya maroroya tu na nona ituvatuva o iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi.
Veidigidigi	Veidigidigi ena siga ni veidigidigi se ena siga vakadonuya na Matabose ni Veidigidigi ni oti na adjournment of polling ka wili kina na digitaki ni nomu digidigi ena posi se na veidigidigi taumada.
Rumu ni veidigidigi	Na vale, vakatunuloa, lori, vatavata se vanua sogoti ena vanua ni veidigidigi era na veidigidigi kina o ira sa volayaca mera veidigidigi.
Vanua ni veidigidigi	Na vanua e tiko kina e dua se sivia na rumu in veidigidigi.
iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi	O koya e lesi me liutaka na rumu ni veidigidigi ena siga ni veidigidigi se vanua ni veidigidigi ena vanua ni veidigidigi taumada.
Proportional Representation	Na misini koya cakacakataka na levu ni idabedabe e rawata e dua na soqosoqo ni vakatautauvatataki kei na levu ni ivotavota e rawata.
Fomu ni Wiliwili	Na fomu e volai kina na levu ni digidigi e rawata e dua na mata ena rumu ni veidigidigi.
Maroroi ni pepa ni veidigidigi	Na ituvatuva ni bera na wiliwili koya dau vakaitavi kina o iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi ena kena kau na pepa ni veidigidigi ina rumu ni veidigidigi.
Pepa ni veidigidigi sega ni vakabau	Na pepa ni veidigidigi e toqai cala ka sega ni rawa ni wili se me vakabau. O koya e veidigidigi me na vakasuka na nona pepa ni veidigidigi vei iLiuliu ni Vanua ni Veidigidigi me veisosomitaki.
Tamper Evident Envelope	Na waqanivola dregati e sega ni rawa ni dolavi vakavo ke vakacacani, koya me ivakadinadina kevaka e dua via basuka.

Na ulutaga ni Bose Vanua

Vakarautaka: Tabacakaka iTaukeia

E dua na Matabose oqo e vuqa vei keda eda dau vakataroga na ulutaga cava e dau qaravi kina. Ena loma ni butuka ka sikova tiko yani kina na nomuni Tabacakaka iTaukei kei na Tabana ni Veituberi ena vuku ni veivakasalataki ni ulutaga ni vanua e biu vata kina ena veilutaga oqo me dau tiki ni veitalanoa ni Bose Vanua.

Eda na wilika ni sega ni vakabi na nona veivosaki ena ulutaga ni veivakatoroicaketaki baleta sa tiko oti na kena Matabose ea yavutaki tu vakalawa me qarava oya na Bose Vakoro, Bose ni Tikina kei na Bose ni Yasana. E vakarautaki yani na Tikina oqo me vukei kemuni saka na noda veiliutaki vakavanua ena kena dau kacivi vakawasoma na Matabose oqo nida raica na veika levu e tu kina me qarava.

- Vakadeitaki ni veitutu vakavanua – gauna ga e lala kina.
- Vulici ni tavi vakavanua e na mataqali kei na yavusa – vakarua e na veivula.
- Vulici ni tovo vakavanua – vakarua ena veivula.*
 - ▶ Sulusulu
 - ▶ Vosavosa
 - ▶ Dabedabe
 - ▶ Veiqaravi vakaturaga
 - ▶ Vulici ni meke (wesi, seasea, vakamalolo, iri, wau)
- Vulici ni cakacaka ni liga – vakarua ena veivula.
- Butuki ni yalayala ni qele vaka mataqali – vakadua ena vei yalima na yabaki.
- Nodra bokoci na mate e na iVola ni Kawa – gauna ya e ciqomi kina nai vola vakadinadina ni mate.
- Nodra vakacurumi na lutu e na iVola ni kawa – gauna totolo duadua ni tauri oti nai Vola ni Sucu.
- Tuvatuva ni vanua ena dua na yabaki, vula ono, vula tolu ka vakavula – Vakadua e na dua na yabaki ka kau lesu e na vei vula tolu.
- Wali ni duidui se dredre e dau basika – gauna ga e basika mai kina.
- Qaravi vakawasoma ni Bose Vanua –
 - ▶ Bose ni Turaga ni Yavusa (vei Vula)

- ▶ Bose ni Turaga ni vei Mataqali (vei Vula)
- ▶ Bose ni lewe ni Mataqali (vei Vula)
- Nodra sikovi na tu e vale ni veivesu – vakawasoma
- Nodra sikovi na tu e na vanua ni cakacaka – vakadua e na dua na yabaki
- Raici ni gaunisala me muri me levu nai teitei (solesolevaki) – veivula
- Nodra vakawatitaki na gone – yalataki na gauna gauna?
- me vaka na gauna ni gunuvi yaqona kei na yaqona ni valagi.
- Talevi ni yada/malumalumu – veivula.
- Veisureti ki na veivakararamataki – veivula tolu.
- Dikevi wasoma na qaravi ni tavi.
- Tiko Bulabula
- Basu lawa.
- Qoliqoli/Yau bula.

Ka rawa talega ni dikevi tale ni so nai vakarau vakaitaukei ka sa taurivaki tiko me vaka na mate, mata ni gone, vakamau qo me veitalanoataki me veisotari kei na gauna vou sa mai donumaka.

E vuqa e dau ririkotaka na veisau ena noda itovo na itaukei ia, e yaga me matata ni noda itovo na itaukei e dua na ka e tudei ka rawa ga nida veisautaka na kena ivalavala me kua ni kauta tani na kena itovo.

Na Matabose Vanua e vanua me veitalanoataki kina na veiveisau oqo ka sega ni kena vanua na Matabose ni Veivakatoroicaketaki se Bose Vakoro. Sa vakanuinui vinaka tiko nida na dau dabe vakawasoma ena Bose vanua me vanua e dau veitalanoataki kina na wasei kina na veika me bula kina na Vanua.

Vuku Vanua se vuku vakaiTaukei

Vakarautaka: Tabacakaka iTaukeia

Na suitu ni inaki e vakarautaka kina na Na Mata na itukutuku qo, me veivakararamataki, vakavulici keda na dau wiliwili, ena veika vakaiTaukei, era a vakayagataka na tukada mai liu sara. Na vula vakaViti, na iwiliwili vakaViti, na ivosavosa vakaViti kei na vatavatairalago se qima, qama.

E vakamacalataki ena veiulutaga qo, na veika era sarava, raica, wilika, ka, vakila na noda qase taumada. Sega ni ra nuitaka na veika vulagi me tukuna vei ira na draki, matanicagi kei na veika tale e so, e tara na nodra bula ena veisiga. Era semati ira ena veika bula, e wavoliti ira, na veikau bula (kau salusalu & kau vuata), na wasawasa, na manumanu vuka kei qele mamaca. Qori na vuna e tiko kina na noda kau, ika kei na manumanu, eda sema kina na kawa iTaukei ina veika bula, se na iyaubula. Sa nuitaki ni na marautaki, ka vakavure vakasama vakalevu na veika oni na wilika ena Na Mata, ena iulutaga, ni Vuku Vanua se Vuku VakaiTaukei. E nuitaki tale ga, ni da vakasakita na gauna vou, kei na kena iyaragi vovou sa kurusetu tu na Viti nikua, e biu tiko yani na itukutuku qo, me vukei keda, meda nanuma na veika e noda, eda semati kina vakayago, vakayalo, vakavakasama tale ga, ya na veika bula, era wavoliti keda.

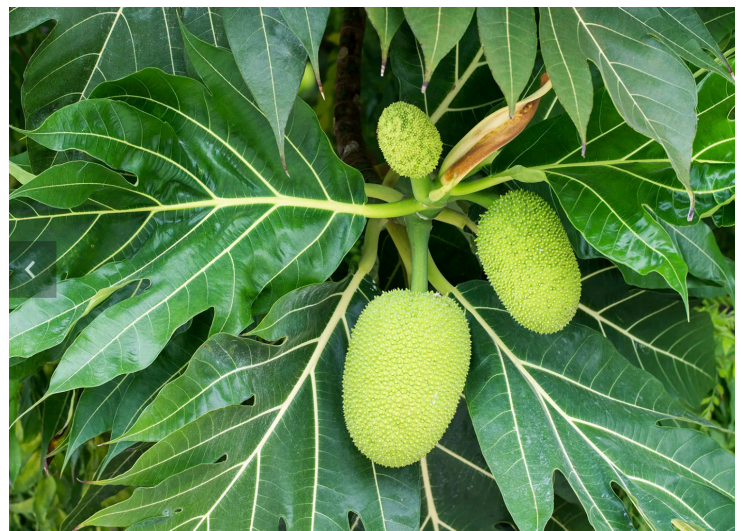
1. Na Vula VakaViti ena vula tolu sa oti; (Noveba, Diseba & Januari)

VULA IBALOLOLEVU (via veidonui kei na Noveba)

Tau na uca ni talatalaci ni vula isiga. E vanua, dolo tiko na uvi, vakadataki, tubu na kena icadrai. Matua na uto, maqo, kavika, dreu na vainaviu. Se na dawa kei na vutu, bobota na sinu. Dreu na misimisi.

Qeu na lairo, momona na qari.

Mai wai, sa tekivu na cocoka - levu na saqa, walu, ikalelevu. Toni na wea, sobu na ba, coco kina na ki, tovisi, voivoi, deu. Ta na baloto.

VULA INUQALAILAI (via veidonui kei na Diseba)

E vanua, bulabula tiko na were, keli na uvi taumada, vakabibi na vurai. Tei na vurai. Matua na uto. Dreu na maqo, kavika, dawa, vainaviu. Se na nuqanuqa, sinukakala, sekoula – senikau ni siga ni sucu. Dreu na misimisi. Mai baravi, se nasinu, sucu na bulubulu (luveniqlio), kata na qio. Kata tale ga na namu.

Sa ya na lairo me lai dereneke, vakabibi na lairovula.

Vakasucu na gogo (tokō), laukana na kena yaloka.

Mai wai, toni na wea, koko ena ba na ki, nuqa, cucu, tanabe, cebe (kaikai).

Vakaluvuni na keteleka, saqa, walu, ikalelevu. E so na vanua sa ta tale kina na balolo.

VULA INUQALEVU (via veidonui kei na Janueri)

E vanua, sa lou na were, kasura na ivakada, tabu ni lakovi ni suasua de karaca na uvi. E levu tiko na vuata - matua na uto kei na vudi; vua oti na maqo, ia sa dreu na dawa kei na wi; na ivi se qai se. Levu na isaluaki - se tiko ga na lagakali, bua, caucau, dreu na misimisi.

Ya na lairo, vakabibi na lairo damu, me lai dereneke i waitui, tobotobo rawarawa ena bogi buto.

Mai wai, e levu na nuqa kei na ki, katoa na kenaba. Gauna ni bulubulu (luveniqlio), rai na matadra ni vidi na sinu. Matua tiko ga na kuku, kolakola, kei na kaikoso. Yati na vivili, madrali, bosucu, tadruku. Momona na saravalivali. Ciri mai na drose (me laugunu) kei na salato (e dau veicorogi).

Gaga vakalevu na ika ena kena vanua.

Na Vula VakaViti ena vula tolu vou qo; (Feperueri, Maji & Everei)

VULA ISEVU (via vei donui kei na Feperueri)

Tudonu na iribuli – ni sa kala, sa matua na uvi. Keli na uvi taumada, sevu vakavanua. Tara na lololo (valevale). Se vula tiko ni vuata, dreu na wi kei na dawa, matua na ivi, yaca me koko se sikiviro.

Mai wai, sa oti na nuqa kei na ki, kena isosomi ena malevu na voro - vaka na kilalai.

VULA IKELIKELI (via veidonui kei na Maji)

Tau bi na uca, na wainigasau. Lutu na yaseyase.

Keli tiko na uvi, vakabibi na uvibalavu. Tei na kumala me vakalewe. Se qai se tiko na gasau, se bera na duruka. Matua na ivi, na vutu, e so na mataqali uto.

Keli na qaranikacau (lagio) me tavu. Era kumukumuni na dilio mera vakarau vuka. Sa tu tale na bicitoka (kawakawasā).

Daba na mana, matua na kuka, qari. Drava na waitui, uro na ika, ca totolo.

VULA IGASAU (via veidonui kei na Epereli)

Tau tiko ga na uca, dua na uca bi na wainiduruka.

E vanua, se keli na uvi, vakabibi na uvi balavu. Matua e so na mataqali uto, dreu na moli, bau kina na molikana. Cucula na vuata, kainaki ni cula na gasau. Matua

na dilo, gauna ni veidilo. Veitauvi na cika. Era vuka na dilio mera lesu tale i nodra vanua. Lala na kai ni waidranu.

Mai wai, se daba na mana, matua na qari, kuka. Drava tiko na waitui, levu ga na salala kei na tugadra (yātule).

1. iWiliwili VakaViti:

Tini na Vonu – Dua na Bī

Kena ivakamacala:

Na bī na ba e dau keli i wai mera maroroi kina na vonu. O ira na qase e liu ra dau biubiuta ya tini na vonu ena loma ni ba. Ni biu e tini na vonu ena dua na ba qai vakatokai me dua na bī. Ni yacova ga na tini na iwiliwili ni vonu ena dua na ba, ra viria tale e dua. Ke rua na bi e rawa kena ibalebale oya ni sa ruasagavulu na vonu e rawa tiko ena rua na bi. O koya gona qo qai yavutaki mai kina na iwiliwili vakaviti qo ni tini na vonu dua na bi.

(ivakamacala – Inise Koroi)

2. iVosavosa VakaViti:

Tu na inima luvu na waqa

E dau cavuti ena dua na ka e tu ga vakarawarawa na kena iwali/iwali ni leqa qai sega ni vakayagataki, qai mani yaco kina na leqa.

Ni vakamacalataki na inima qo na iyaya ni waqa vakalomana me dau nimati kina na waqa. E liu e dau sivi na kau mamada, ena gauna oqo sa vakayagataki vakalevu na qaloni se kava.

Ke sega ni vakayagataki na inima ka sa levu na wai ena luvu dina ga na waqa.

E cavuti na ivosavosa oqo ni dau tu ga vakarawarawa na iwali ni noda leqa, da qai sega ni raica da qai oga tiko ga vakalevu.

(ivakamacala: Inise Koroi, Naba: 123 – tabana 38)

3. Na Vatavatairalago:

Qima, Qama

Tukutuku sa lamata

Au kakasivi tu ga yaco i Toga

Na cava o au?

Kena isau: Na inima ni waqa

Qo ni nimati tu ga na waqa yacova ni sa kele yani na vanua e lako kina.

NA MATA UNIT

Vale Ni Volavola Ni Tabacakacaka iTaukei
Vale Ni Matabose Ni Lavo Maroroi Ni Taukei
87 Queen Elizabeth Drive, Nasese
Talevoni: 7730 909 | Fax: 3305 115
Email: tab@govnet.gov.fj
Veilawa: www.itaukeiaffairsboard.com

iTaukei Affairs Board Na Mata Unit

